

omwedergeborene zoowel als de wedergeborene ondernemen, maar de grootste zelfbeheersching en de machtigste, ernstigste zelfaangrijping kan nooit wat onheilig is heilig maken. Al is het dan ook dat de Neo-Kohlbruggeanen, geheel blind voor het werk der gemeene gratie, en voor de reële inwerking van den Heiligen Geest op het menschelek hart, de heiligmaking, als in het geloof inbegrepen, feitelijk hebben weggecijferd, hierin hadden ze recht, dat ze met heiligen toorn getoorn hebben tegen de vermetele poging om de heiligmaking te doen voorkomen als een gradueele heiliging, waartoe de zondaar na tot het geloof gekomen te zijn, zichzelf bewerkt. De „heiligmaking“ is een genade daad Gods aan ons, niet een werk van den mensch aan zichzelf, en als er staat: „Jaag de heiligmaking na, zonder welke niemand den Heere zal zien,“ betekent dat niet: Doe uw best, en span u in, om uzelf een zedelijk te verbeteren, want alleen wie hiermee gereed komt, zal den Christus in heerlijkheid aanschouwen, maar dan is onder jagen naar heiligmaking te verstaan, een zoeken van de innige gemeenschap des geloofs en der liefde met God en Christus, dat zijn heilgende genade zich krachtig in ons betoone. Een andere voorstelling leidt tot wanhoop. Ware toch de heiligheid een kleed, waaraan we zelve weefden, en dat al moest zijn, eer we den hemel konden binnengaan, dan zou alleen een stokoude grijsaard zich kunnen inbeelden hiermede gereed te komen, terwijl ieder, die in het midden zijner dagen werd afgesneden, door God zelf zou verhinderd worden, om zijn heiligheid te volmaken, en daarom verloren gaan. We kunnen daarom niet streng genoeg aan het absoluut, d. i. volstrekt karakter der heiligheid vasthouden. Ge zijt heilig of ge zijt niet heilig. Een man die wedergeboren is, is heilig, en kan juist daarom niet zondigen, want het heilige zaad blijft in hem. Een wilde wingerd, die ingeënt is in een edelen wijnstok, ging niet langerzamerhand uit den eenen staat in den anderen over, maar hield op eenmaal op wilde wingerd te zijn, en was op eenmaal edele wijnstok.

Zoo nu verstaan is onze wedergeboorte zelve onze heiligmaking. Wie wedergeboren werd was onheilig, en werd heilig. Als Paulus dan ook aan de kerk van Corinthe schrijft: „Maar gij zijt afgewaschen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd“ (Cor. 6:11), dan volgt reeds uit dat plaatsen van de rechtvaardigmaking na de heiliging, dat hier heiliging op de wedergeboorte zelve ziet, natuurlijk met inbegrip van haar uitwerking. Men kan dus tweeërlei doen. Men kan, omdat in het werk Gods alles organisch samenhangt en een eenheid vormt, heel dat werk Gods hetzij onder den naam van wedergeboorte, hetzij onder den naam van heiligmaking, samen vatten, of wel alle drie onderscheiden. Vandaar dat de „wedergeboorte“ de eenmaal aanduidt of wat God aan ons doet, en dan eerst voltooid is in ons sterven, de andere maal daarentegen alleen die eerste daad Gods, waardoor het nieuwe leven in ons komt. Zoo ook zal bekeering de eenmaal aanduiden, heel het werk Gods, om ons van zonde en ellende tot heiligheid en heerlijkheid te brengen, de andere maal alleen de daad waardoor Hij ons tot het bewuste geloof brengt. En zoo ook zal de ene maal heiligen, of heiligmaken (wat in het Grieks één en hetzelfde is) aanduiden al wat door God in ons gewrocht is, van onze wedergeboorte af tot en met ons sterven, de andere maal daarentegen alleen die bepaalde daad Gods, waardoor Hij het in ons geplante leven der heiligheid in onze levensfeer doet indringen, en bij ons sterven geheel van al wat zondig is, afscheidt. Alleen in dien laatste zin nu, komt het voor als men onderscheidenlijk van heiligmaking spreekt, en alleen in dien zin, komt het dan ook hier ter sprake, omdat het alleen in dien zin met de gemeene gratie in aanraking komt.

„En de aarde beeft“.

En zie, het voorhangsel des Tempels scheurde in tweeën, van boven tot beneden; en de aarde beeft, en de steenrotsen scheurden.
Matth. 27:51.

Ook de natuur heeft teekenen gegeven, toen de Heiland der wereld door die wereld werd uitgegaan, en aan het kruis den geest gaf. Alle teekenen worden ons bericht. Er viel middenop den dag plotseling een zwarte donkerheid in, die uren lang aanhield. De aarde beeft, de steenrotsen scheurden. En als gevolg hiervan dreunde de tempel van Sion op zijn grondvesten, zodat het voorhangsel scheurde, en dat graven openlegde en verschijningen van dooden gezien werden. En als tweede gevolg staat er bij, dat de officier die de wacht aan het kruis commandeerde, bij het zien van deze teekenen der wijze werd aangegrepen, dat hij uitriep: Waarlijk deze was een Godzoon, de zoon van een God, een bovenmenschelek wezen!

Haast zouden we zeggen, tot zulk een uitbarsting in de natuur moest het komen. Hij die hier stierf was de Middelaar Gods en der menschen, en als zodanig het eeuwige Woord, door wien alle dingen in hemel en op aarde geschapen zijn. Met name de apostel Johannes gaat van die schepping van hemel en aarde door het Woord uit, om ons op die wijs rechtstreeks van de Schepping naar Bethlehem, van Bethlehem naar Golgotha, en van Golgotha naar zijn opstijgen ten hemel te brengen.

En niet alleen dat hij die hier stierf degene was, door wien de aarde, en de rotsteden geschapen was, maar zijn sterven was tevens het groote keerpunt in de geschiedenis van dat menschelek geslacht, waarin de schepping van deze aarde haar hoogtepunt had bereikt.

Tot aan het Kruis gaat het den weg naar beneden. Van dat Kruis af, slaat plotseling de weg om en gaat het naar boven.

Ook is die machtige Heiland der wereld niet een uitsluitend spiritualistisch wezen, dat enkel geestelijk werkt, maar die Zone Gods heeft, met de menscheleke ziel, ook het vleesch en bloed der kinderkens aangenomen.

Lichamelijk is hij gezien. Hij is getast, gezien, in uitwendige verschijning waargenomen, en aan dit komen van den Heiland in het vleesch heeft de Schrift zoo alles te boven gaande waarde, dat de apostel u een antichrist noemt, als ge dat komen van den Zone Gods in het vleesch, niet volmondig en in al zijn verre strekking erkent.

Ge ziet hem dan ook niet alleen geestelijk de zondaren redden, maar ook allerlei stoffelijke wonderen in het rijk der natuur doen. Hij beweert den storm, hij wandelt op den zeespiegel, hij vernieuwde het brood, hij geneest de kranken, de dooden wekt hij lichamelijk op. Ja, meer nog, het Kruis van Golgotha wordt eerst voldein in de lichamelijke opstanding. Reeds op den Thabor was zijn lichaam en zijn geroep vooruit verheerlijkt geweest. En nu vindt zich zijn triomf in zijn vleesch en bloed.

En straks vaart hij ten hemel, niet zijn aardsch omhulsel hier achterlatend, maar dat met opvoering naar den hemel, en is nu in ons vleesch gezeten aan de rechterhand Gods.

Staat nu dit vleesch met heel de natuur in verband, hoe kon het dan anders of ook in de natuur moest het sterven van den Heiland natrillen.

Moest niet zijn doodsocht worden tot een doodsocht, die naverkt in de natuur die het Kruis omringde?

Niet dat dit zoo plaats greep, verbaast, maar zoo het niet had plaats gegrepen, zou er iets ontbroken hebben.

Ge zoudt het diepe levensverband tusschen die natuur en het eeuwige Woord niet meer hebben verstaan.

Zoo ge dit meezuchten en meebeven van de natuur met het sterven van den Heiland verstaat, dan verstaat ge evenmin iets van den vloek, die om der zonde wil over die natuur is gekomen, en van de ontzettende natuureekenen, die eens Jezus' wederkomst begeleiden zullen.

Als om der zonde wil de vloek over de aarde komt, wat is dit anders dan een meereuren van de natuur met den gevallen mensch, het afleggen van het paradijsgevaar, om in het rouwgevaar van den vloek de zonde van den mensch te beweenen.

De zonde is toch ook geestelijk van aard; en ze kan niet in het vleesch schillen, of hoe zou Satan anders, die geen vleesch heeft, zonde hebben kunnen, en voor ons de inblazer van alle zonde geworden zijn?

En toch, die geestelijke gebeurtenis van den zondeval, tast niet alleen ook 's menschen lichamelijke natuur aan, en brengt ons hier den tijdelijken dood, maar dringt derwijs in heel de natuur in, dat heel haar gelaat verdonkerd wordt, en doornen en distelen het teken worden van haar nieuwe gedaante.

En geheel datzelfde is u in de Heilige Schrift immers ook bij de toekomst van den Heere Christus voorzegd?

Dan niet alleen zielen die worden gezaligd, maar ook lichamen die opgewekt en verheerlijkt worden.

Maar dit niet alleen. Duidelijk zegt de Openbaring u, dat er ook teekenen en ontzettende gebeurtenissen zullen zijn in zoo en maan en starren, in de zeeën en de rivieren der aarde.

Ja, ten slotte dat heel deze aardsche natuur in één ontzettende wereldbrand zal opgaan, om uit dien wereldbrand een nieuwe aarde, een verheerlijkte natuur, een natuur heerlijker dan eens het Paradijs was, te doen voortkomen.

En zeg nu niet, dat de natuur dit alles wel ondergaat, maar dat er toch in die natuur zelve geen meebeven is.

Of zegt dan niet de apostel Paulus ons, dat „de natuur met opgeheven hoofde zucht, wachtende op de openbaring der kinderen Gods“? Want dat de natuur aan den vloek onderworpen is, niet gewillig, maar door diens wil, die haar aan den vloek onderworpen heeft, op hoop, dat ook deze natuur zelve zal vrijgemaakt worden van de dienstbaarheid der verdorvenis, tot de vrijheid der heerlijkheid der kinderen Gods. Want, zoo besluit hij, wij weten, dat de gehele natuur te samen zucht en te samen in barensnood is tot nu toe.

En hoe zoudt ge dan zeggen, dat een natuur, die als de zonde komt het rouwloers aantrekt, en nog steeds zuchtende wacht op de openbaring der heerlijkheid die komt, niet mee zo gebeefd hebben, toen het groote pleit ook over haar toekomst beslist werd, en de Middelaar, die tevens haar Schepper was, wegstierf in den dood aan het Kruis.

Laat slechts dit meebeven van de aarde met het sterven van Jezus, u niet tot een verwijf worden.

Al is het toch, dat ook die natuur banden aan Jezus heeft, en haar lot door hem bepaald ziet, wat is die band die de natuur aan Jezus bindt vergeleken bij de mystieke zielgemeenschap, die reeds op zich zelf al wat mensch heet, maar veel meer nog, in heel anderen zin zijn verkoren met den Heiland der wereld bezitten.

De menschenwereld staat toch veel nader aan Jezus dan de onbewuste natuur. En als ge dan ziet, hoe terwijl de natuur meezucht en de aarde meebest, de menschen die bij dat kruis staan, als massa genomen, niets voor Jezus gevoelen, en eer nog den spot met hem drijven, ja dat het menschen zijn, die Jezus sterven doen, hoe smadelijk komt dan niet ons menschelek geslacht hier tegenover de natuur uit. Een natuur die meeft, tegenover een menschelek geslacht, dat zich te goed doet aan zijn sterven.

Doch zij het zoo, dat was onze zonde, onze zelfverloping, onze ingezondenheid, de onmogelijkheid waarin we ons zelve gebracht hadden, om met den heiligen Jezus te gevoelen en met hem te lijden en te sterven.

Maar zie dan nu de belijders des Heeren, die verlost van dien Heiland, die onafzienbare schare, die gedoopt is in zijn Naam, en zich naar den Christus, als met een eereaan, noemt.

Zij hoorden van dat Kruis van Golgotha. Zij zagen in de Heilige Schrift dat lijden en sterven van den Christus als voor oogen geschilderd. Op alle manier zijn ze er bij geroepen. Door predikatie, door lezing, door beeld en afschaduwing.

De wereld is vol van het Kruis. Als steraad en eereteken draagt men het heel de wereld door.

En telken jare komen de zes à zeven weken terug, dat de Christenen weer afzonderlijk bij het lijden en sterven van den Middelaar bepaald wordt.

En die belijders nu, die verlost van Jezus, wat gevoelen zij in hun hart bij het indenken, bij het weder aanzien van het lijden en sterven van den Christus?

Kunt ge zeggen, dat, zooals eens de natuur meebest, zoo ook hun hart en hun ziel nog

meezucht en meebest, als dat Kruis weer voor hun geest treedt?

Helaas! wat is het meezucht dan zwak, en nauw waargenomen in zijn heiligen.

Zelfs als men zijn dood gedenkt bij het heilige Avondmaal, hoe weinig heilige ontroering!

Staat voor den Tempel van Jeruzalem, heeft Jezus gezegd, dat de steenen haast spreken zouden als het menschenkind zweeg.

En letterlijk is dat bij Golgotha vervuld geworden.

Wie er als mensch stond zweeg, of deed erger dan zwijgen, en lasterde den Zone Gods. En toch hebben de steenrotsen gesproken, en heeft de grond gebeefd, en daardoor is die officier van de wacht ontroerd geworden.

Acht daarom die natuur ook u niet vreemd. Zijt ge niet uit de aarde genomen? Komt uit die aarde uw voedsel niet? Keert ge niet eens tot de aarde weder, om door haar ontbonden en bewaard te worden, tot de toekomst des Heeren?

Kortom, is niet uw leven met het leven der natuur verward? En treedt ze niet of als een hulpe naast u, of als een getuige tegen u op?

Als haar lente weerkomt, brengt ze u met die lente den terugkeer van Paschen en als een trouwe wachtster komt ze u zoo telken jare aan het kruis van Golgotha hernieuwen het schrikkelijk lijdenstaferel dat aan die glorie van Pascha voorafgaat.

O, Laat dan de stem der natuur, evenals eens dat beven der aarde dien officier van de wacht, zoo ook u telken jare weer de ontroering in de ziel bij het indenken van Jezus' lijden mogen brengen.

Gelijk eenmaal de aarde onder Golgotha gebeefd heeft, kenne zoo ook uw hart dat heilige beven, dat stille sidderen, als ge weer de ontzettendheid van dat ingaan van uw Heiland in den eeuwigen dood indenkt.

Amsterdam, 1 April 1898.

Accoord.

Telkens duikt nog de vraag op, of kerken die zich vereenigen op zeker accoord, later onbevoegd zijn, om van dit aangegaan accoord af te wijken.

Een uiterst gewichtige vraag.

Stel toch voor een oogenblik, dat ge dit zoo verstaat, dan zou hieruit volgen, dat twee saamgesmolten kerken over bijvoorbeeld honderd of tweehonderd jaar nog onbevoegd zouden zijn, om het nu door ons bepaalde te wijzigen.

Zulke kerken zouden dan aan een nieuwen regel onderworpen worden. Ten eerste aan Gods Woord, en ten tweede aan het Accoord.

De Belijdenis kan veranderd worden als ze blijkt met Gods Woord niet overeen te stemmen. Ook de Kerkenordening kan gewijzigd worden. En zoo elk kerkelijk besluit.

Maar dit nu aangegane Accoord zou tot de onveranderlijke dingen behooren. Daar zou nooit aan mogen getornd, nooit iets in mogen veranderd worden.

Alzoo zou naast het Woord het Accoord komen te staan.

Maar stel nu dat het Accoord bleek in strijd met Gods Woord te zijn, dan zou er toch niets aan te doen wezen, en ten slotte zou zelfs het Woord van God voor het Accoord van menschen moeten wijken.

Ieder gevoelt dit kan niet. Dat ware onchristelijk. Dat ware door en door ongereformeerd. En het ware een onzinnige gedachte op den koop toe.

Een accoord kan dan alleen volstrekt bindend zijn, als de twee partijen die het aangingen, blijven bestaan, en dus bij machte zijn, om het bij overeenkomst te wijzigen, als het blijkt dat men zich vergist heeft.

Maar dit is hier niet het geval.

Het zijn wel twee partijen die overeenkomen en accoord sluiten, maar als het accoord gesloten is, zijn er geen twee partijen meer. Ja, wat meer zegt, doel van het accoord is juist om de twee partijen te doen verdwijnen, en er één kerk voor in de plaats te stellen.

De mogelijkheid om het aangegane accoord bij manier van nieuwe overeenkomst te wijzigen, bestaat alzoo niet. En wilde men dan toch het accoord voor onaantastbaar verklaren, zoo zou hieruit rechtstreeks volgen, wat we zooeven aangaven, t. w. dat dit accoord eerst naast, en straks boven Gods Woord kwam te staan, iets wat niemand wil, en ieder onzer verfoeien zou.

Er kan dan ook geen de minste twijfel zijn, of elke Synode, elke klassis, elke kerkeraad, elke gemeente is formeel gerechtigd en bevoegd, om, bij later inzicht dat een andere regeling geëischt is, van het aangegane accoord af te wijken.

Men moet zulk een accoord dan ook in heel ander licht beschouwen. Het is geen contract tusschen twee partijen, maar een declaratie van gevoelens van oprechte, eerlijke, trouwe broeders over en weer.

Als broeders verklaart de één groep aan de andere groep, dat men bereid is voor het eerstkomende gezamenlijke leven over en weder dit of dat in eigen dusver gevolgde praktijk te zullen wijzigen, en zich naar dezen en dien regel te zullen conformeren.

En daar houdt men zich dan ook aan. Niet juridisch, niet formeel, maar moreel is men hiertoe verplicht. Men zegt dit elkan- der toe. Men belooft het elkan- der over en weder. En die gegeven belofte komt men na.

Edoch zonder in iets zijn vrijheid te verliezen, om steeds over en weder voor de meerdere voortreffelijkheid van deze of die manier van doen te pleiten. En doet zich nu het geval voor, dat men, na de ineen- smelting, tamelijk wel eenparig tot het inzicht komt, dat zulk een zaak toch beter anders geregeld ware, dan doet men het alzoo.

Blijft daarentegen een aanmerkelijke minderheid zich verzetten, dan gaat de meerderheid hiervoor tijdelijk uit den weg, en hield die tegenstand aan, dan zouden wij steeds aanraden, gedurende het thans levende geslacht dat het accoord aanging, zich te

blijven gedragen naar de gemaakte afspraak. Alzoo tenzij het later bleek, dat er pertinente strijd met Gods Woord bestond. Daarvoor moet steeds alles wijken. Maar zulke punten geldt het accoord in den regel niet.

Op de beurs en op de markt kijkt men scherp, vaak vinnig op elkaar toe, om elkan- der een vlieg af te vangen en in een val- strik te lokken.

Maar alzoo zal het onder ons niet zijn.

Ons voegt het als ambtsdragers van Christuswege, en als broeders in onzen Heiland, met elkander te spreken en te overleggen, en in alles wat even kan, de broederlijke liefde den doorslag te doen geven.

Sterken en zwakken zijn er nog altoos in Christus' kerk.

En dan blijft steeds de apostolische regel gelden, dat de sterke zich naar den zwakke schikken zal.

Niet om hem zwak te laten blijven, maar om ook hem tot de kracht der ster- ken op te heffen.

Deputaatschappen.

III. (Slot).

Stelt het Deputaatschap ter uitvoering van een gevallen besluit den onverbiddeleken eisch, dat Deputaten zich van alle eigen oordeel hebben te onthouden?

Zoo is het vaak verstaan, maar ten on- rechte.

Immers ook de uitvoering van eenige zaak vereischt in den regel wel terdege eigen oordeel. Als Deputaten belast worden met de uitgave van de Acta der Synode, heb- ben zij wel terdege te beoordeelen, wie zal drukken, op welk papier, met welke letter. Te beoordeelen hoe de verzending zal plaats hebben, en tegen wat prijs het boek verkrijgbaar zal zijn. En zoo ook te beoordeelen, hoe de Acta zelve zullen wor- den ingericht, hoe het register zal worden opgemaakt, enz.

Zelfs dus bij zoo machinaal mandaat als de uitgave der Acta is eigen oordeel onmisbaar. En veel minder nog kan dit eigen oordeel gemist worden, als het be- treft een Deputaatschap bij de Hooge Over- heid, een Deputaatschap voor de Theolo- gische School, een Deputaatschap voor de uitgave van een kerkblad enz.

Kortom, er is niet één Deputaatschap denkbaar, dat uit te voeren en waar te nemen zou zijn door een automaat.

Een Deputaat is geen boodschapper, geen kruijer, geen commissiariair, die er op uit wordt gestuurd. Hij wordt gekozen als deskundige, als man voor zijn taak be- rekend, en als een persoon in wien men vertrouwen stelt, dat hij de zaak tot een goed eind zal brengen.

Ge kunt een Deputaat het best verge- lijken met een kapitein, die met zijn schip door een reeder wordt uitgezonden, en voelt dan terstond dat geen reeder zijn schip zou toevertrouwen aan een machine, aan een man zonder eigen inzicht of son- der zelfstandig oordeel. Integendeel de reeder plaatst als kapitein op zijn schip, juist een man van kennis, van zelfstandig karakter en van kloekke handeling, en hij doet dat omdat hij weet, hoe het in al van gevallen juist van het oordeel van den kapitein zal afhangen of de vaart slaagt of mislukt.

Alleen maar het eigen oordeel betreft nu alleen de uitvoering, niet de zaak die uitgevoerd moet worden.

Geen reeder benoemt een kapitein om er maar eens op uit te varen, en te zien wat hij doet. De reeder geeft hem een lastbrief, en bepaalt daarin wat het schip zal laden, waar het heen moet, en waar het zal lossen, en wat het te doen heeft na lossing van de vracht.

Natuurlijk kunnen er onvoorziene dingen opkomen, en dan breekt nood wet, en moet de kapitein beslissing nemen, die anders de reeder zelf zou nemen. Maar zulke to- standen van nood uitgesloten, heeft de kapi- tein niets te doen dan zijn schip te ge- bruiken overeenkomstig den lastbrief, en daarna terug te keeren tot zijn reeder en rapport te doen van zijn vaart.

En juist zoo nu staat het ook met een De- putaatschap.

Dit Deputaatschap ontvangt een lastbrief, den last daarin vervat heeft het naar eigen oordeel op de beste manier uit te voeren, in cas van nood heeft het te voorzien in de ongellegenheid, en na volbrachte taak keert het tot de kerken terug en doet rapport.

Juist daarom echter is het eisch, dat een kerkeraad, een klassis, een provinciale of een generale Synode, die een Deputaatschap instelt, den lastbrief klaar en duidelijk in- vulle.

Geen reeder zal in zijn lastbrief schrijven, dat het schip ergens naar Amerika moet, maar bepalen in wat haven van Amerika het moet binnenvallen. En zoo ook moet een Deputaatschap geen last in algemeene bewoordingen ontvangen, maar een welomschreven mandaat, zoodat het nooit zelf te vragen heeft: Wat, maar alleen hoe zal ik gaan uitvoeren?

In dat wat en dat hoe zit al het verschil. En als een Synode aan Deputaten niet alleen het hoe overlaat, maar ook het wat door hen laat bepalen, geeft ze eigen recht en roeping prijs, en substitueert ze Deputaten voor zich zelve. En juist dit mag niet.

Wie als vertegenwoordiger van een ander optreedt, kan zijn taak niet rechtens aan derden overdragen.

De leden der Synode vertegenwoordigen de kerken, en kunnen en mogen daarom niet deze vertegenwoordiging der kerken overdragen op Deputaten.

Geen parlement is gerechtigd in zijn plaats een commissie te benoemen, en zelf naar huis te gaan. Plaatsvervangende is hier niet toegestaan. Wie benoemd is, moet zelf dienst doen in eigen persoon.

Anders toch kon een Synode volstaan met in één enkele saamkomst voor de ver- schillende zaken Deputaten te benoemen, en zelve naar huis gaan.

Doch juist dit mag niet. De Synode heeft zelve te handelen en te beslissen, en mag alleen datgene aan Deputaten overdragen, wat geen nadere beslissing vereischt, maar slechts behoefte uitgevoerd te worden.

Hierbij echter heeft de tijd een zeer ernstig woord mee te spreken.

De beste Synode kan veel dingen slechts voor een betrekkelijk kort tijdsperk vooruit zien en vooruit beoordeelen.

Ze kan dat voor enkele maanden, mis- schien voor een jaar, maar stellig niet altoos voor langer. Geldt het dus zaken, waarin allerlei onvoorziene dingen kunnen voorval- len, en die toch bereiding en uitvoering eischen, en geen uitstel dulden, dan is het voor de beste en scherpzinnigste Synode onmogelijk, zoodanig een besluit en beslis- sing te nemen, dat ze al wat voor kan komen in haar besluit voorzien heeft. En daar nu ook in het kerkelijke de loop der dingen niet stilstaat, maar rusteloos voort- gaat en telkens voorziening eischt, brengt een Synode die Deputaten voor te langen tijd benoemt, deze in de onaangename nood- zakelijkheid, om te gaan doen wat eigenlijk der Synode is, en dan wordt het een Syno- dale commissie, een soort van plaatsvervan- gend bestuur.

Voor een enkel onvoorziene, plotseling ge- val, kan dit nu geen kwaad, wij de Deputa- ten dan van achteren goedkeuring kunnen vragen, maar het wordt wel kwaad, als dit zelf-beslissen van Deputaten regel wordt, en moet worden. Gelijk het vroegere groot- Deputaatschap voor de Zending was inge- richt, trad dit geheel in de plaats der Synode, en der kerken, en was het wat de Enges- chen noemen een *Missionary-board*. Deputa- ten beoordeelden alles, regelden alles, beslis- ten alles, voerden alles uit, en de Synode aan wie zij rapporteerden deed weinig anders dan formeel en nominaal hun gestie beze- gelen.

Niet dat de toenmalige Deputaten dit zoo beoedelden, maar het was eenvoudig zoo, en hiermede was een Synodale commissie, een plaatsvervangend lichaam, een plenipoten- tiair bestuur in het leven geroepen, dat lijnrecht en principieel tegen de eerste grond- beginselen van het Gereformeerde kerkrecht inging.

Deze Deputaten voeren niet alleen op het schip als scheepsraad, maar zett'en den eigen- lijken reeder, dat was de kerk, op non- activiteit, en deden zelve wat alleen de reeder doen kan en mag.

De strijd desangangende te Middelburg gestreden is dan ook met volkomen succes bekoord. Ten slotte heeft niemand de on- gereformeerde instelling van zulk een pleni- potentiaal plaatsvervangend bestuurscollege meer verdedigd.

Het valsche begrip van Deputaat heeft hiermede den doodsteek ontvangen, en het juiste begrip is weer bovengelkomen.

Maar op dien eenig goeden weg moet dan ook voortgegaan.

De beslissing van wat uit te voeren is, moet in elk opzicht bij de Synode blijven, en alleen de wijze van uitvoering moet aan Deputaten worden overgelaten. Doch juist om dit niet tot een wassen neus te maken, moet dan ook de tijd waarvoor ze benoemd worden, zeker perk niet overschrij- den, overmits bij te langen duur van hun mandaat, het niet-voorzien zijn van wat te bereiden zal zijn, vanzelf weer regel moet worden.

Een gevaar dat daarom te grooter is, omdat voor de talrijkste en meest invloed- rijke Deputaatschappen veelal langen tijd dezelfde leden zullen optreden.

Deze leggen dan ongemerkt op zulk een aan- gelegeheid de hand. Ze maken er een eigen koninkrijkje van. En ten slotte gaat het alles buiten de kerken om.

Personen treden voor de kerken in de plaats.

En zoo uitnemend als het nu is, dat de kerken met dankzegging aan den Koning der kerk, gebruik maken van de talenten en gaven, die enkele personen in die kerk ontvangen, even afkeurenswaardig zou het toch zijn, zoo de kerken, als een patient bij zijn dokter, geheel de behandeling dom en onwijs aan die enkele personen overlieten.

Dan leeft de kerk zelve niet in de dingen mee. Ze denkt er niet over na. Ze vormt er zich geen eigen oordeel over. En eer te het weet, is ze weer in handen van een on- geregelde *clerus* gevallen.

Het is juist opdat er nooit eenig gezag op Deputaten worde overgedragen, dat het Deputaatschap strikt en stipt Commissie van uitvoering moet blijven, en dat, om dit mogelijk te maken, geen Deputaatschap mag worden ingesteld dan voor een periode die de Synode zelve vooraf overzien kan.

Onze Beroedienst.

XXV.

De bouw en inrichting van een lokaal, dat dienen zal om de vergadering der geloovigen in te houden, wordt beheerscht door den aard van die vergadering en van hetgeen in die vergadering der geloovigen te doen is.

Een Koopmansbeurs moet heel anders zijn gebouwd en ingericht dan een ver- gaderzaal voor het Parlement, een vergader- zaal voor het Parlement heel anders dan een lokaal voor groote Volksvergaderingen, waar vier, vijf duizend lieden bijeenkomen, en ook zulk een lokaal moet weer heel anders zijn ingericht dan een Academische Senaatsaal of de vergaderzaal eener Synode- Generaal.

Naar het soort vergadering is moet de zaal, het lokaal, het gebouw, in casu de Kerk, zijn.

Desnoods kan de vergadering der geloovigen in vigen in v

worden. In
certain, in
stal, in ee
een school,
en als het
een tent,
plaats gre
Dan schij
naar de loc
de zon, o
bouwen, o
regelde be
te bezitten
teit zich t
schikken,
dubbele el
aan alle e
deringen
de idee de
in den bou
Nu kan i
gadering d
bilden, on
doen uitga
bedienen e
Nader wor
huwelijken
vestigd, o
afkondiging
een enkel r
die een lu
de institut
te bespreke
Doch dat
Immers
geloovigen
bezig te e
niet den be
is er niets
localiteit o
gadering d
op andere
er tijdelijk
allerlei soo
ook zangvi
gingen enz
de kerk v
hieruit kun
middelen o
slechts in z
ben, dat u
wijze van
van constru
die nevende
Keeren v
terug, dan
eische, dat
moeten, er
den. Dit v
zijn plaatse
te rekenen,
andere waar
bouwen, so
En daar m
der „vergad
ligt liet in
kleine, maar
aangeeft. I
wordt dit t
Juist hier
lijkheid van
Moeten fr
nen vergade
maar gaat
dan wordt
in één v
Want wel
plaatsen-ge
zend persoo
dan houdt
dan wordt
grote mas
te hooren.
was het der
gemeente g
ving men
kolossaal se
Vergaderi
massa saam
komen van
uitdrukking
zenlijken da
zich tot elk
De idee er
geraken hie
de idee m
geloovigen i
komen, ma
heid is dit
te kolossaal
lijke stem
om den gel
bereiken.
Door de
daarom spl
gadering ve
Had men
ten, zoo zo
een vast ste
en zoo een
nu de aanw
greep, zijn
heeft men
grond die
die manier
gebouwen
Oude kerk
600 persoo
grachtkerk
personen ka
Toch zit
lijkheid nie
in de sterk
Men is niet
altoos in h
maar men t
op en neer,
dan weer in
Hierdoor
tusschen gel
zitten in een
sonen beva
honderd ne
klein gebou
hanebalken
Ook met
daarom te v
heid geminc